

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

АМЕЛІНА ЮЛІЯ СЕРГІЇВНА

УДК 631.14:634.1:635.1

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ ОРГАНІЧНОГО ОВОЧІВНИЦТВА ТА ПЛОДІВНИЦТВА

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

ДИСЕРТАЦІЯ

на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник:

Васильєва Наталя Костянтинівна,

доктор економічних наук, професор

Дніпропетровськ – 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ОРГАНІЧНОГО ОВОЧІВНИЦТВА ТА ПЛОДІВНИЦТВА.....	
12	12
1.1. Організаційно-економічні основи органічного сільського господарства	12
1.2. Економічні засади діяльності сільськогосподарських підприємств в овочівництві та плодівництві відкритого ґрунту	26
1.3. Економічні засади діяльності сільськогосподарських підприємств в овочівництві та плодівництві закритого ґрунту	43
Висновки до розділу 1.....	60
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА ОВОЧІВ, ПЛОДІВ І ЯГІД В УКРАЇНІ	
64	64
2.1. Стан розвитку вітчизняного овочівництва і плодівництва	64
2.2. Тенденції діяльності сільськогосподарських підприємств у виробництві органічних овочів, плодів і ягід в Україні та світі	92
2.3. Перспективи розширення органічного овочівництва і плодівництва в Україні.....	102
Висновки до розділу 2.....	116
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ОРГАНІЧНОГО ОВОЧІВНИЦТВА ТА ПЛОДІВНИЦТВА.....	
119	119
3.1. Кластери сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва та плодівництва.....	119

3.2. Модель обґрунтування оптимального переходу сільськогосподарських підприємств на виробництво органічної плодоовочевої продукції	136
3.3. Вдосконалення виробництва та маркетингу в сільськогосподарських підприємствах органічного плодівництва та овочівництва	150
Висновки до розділу 3.....	161
ВИСНОВКИ	166
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	171
ДОДАТКИ.....	195

ВСТУП

Актуальність теми. Основним завданням розвитку сільськогосподарських підприємств є збільшення обсягів аграрного виробництва якісної продукції. Екологічність ведення сільського господарства залежить від чистоти земель, водних та повітряних ресурсів. Водночас використання препаратів захисту рослин та хімічних добрив, які широко застосовуються у рослинництві, спричиняє суттєвий негативний вплив на навколишнє середовище. Тому з метою гармонізації потреб агровиробництва і завдань охорони навколишнього середовища були розроблені правила органічного сільського господарства. Виробництво продуктів харчування за органічними стандартами в останні 30 років стало вагомим галуззю світової аграрної сфери. У 2015 році світовий ринок органічної продукції оцінювався у 1751,4 млрд. грн. Сільськогосподарські підприємства, зайняті у виробництві органічної аграрної продукції в Україні, забезпечили її валовий обсяг вартістю понад 417 млн. грн. Проте швидкість його зростання є дуже високою – за 10 років він збільшився майже у 10 разів. Створення нових вітчизняних сільськогосподарських підприємств органічного виробництва та перехід існуючих на органічні стандарти – це провідний напрям підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору України. Виробництво органічної продукції відкриває нову ринкову нішу для українських аграріїв, що набуває особливої актуальності тепер, коли діють пільгові умови для експорту національної продукції сільськогосподарського виробництва до країн ЄС. Крім того, забезпечується підтримка здоров'я нації завдяки більш якісним продуктам харчування.

Екологізація сільськогосподарського виробництва привертає увагу багатьох українських та іноземних науковців. Процесам організації ефективного виробництва органічної продукції присвятили свої праці зарубіжні вчені К. Каро та Г. Кірхманн. Процес становлення органічного виробництва в Україні досліджували В.І. Артиш, Н.А. Берлач, О.М. Варченко, В.І. Вовк, Л.В. Дейнеко, А.Р. Дуб, О.А. Корчинська, Ю.П. Манько, що зосереджувались на питаннях підбору оптимальних територій для вирощування органічної продукції; механізмах

ціноутворення на неї; підбору сільськогосподарських культур для їх вирощування в Україні за органічними стандартами; чинниках активізації галузевого розвитку органічного виробництва тощо. В центрі уваги українських дослідників С.І. Веремеєнка, В.О. Грекова, В.І. Зацерковного, О.В. Ковальової, В.Г. Потапенка і О.В. Ульянченка були екологічні та економічні аспекти виробництва конкурентоспроможної екологічної і органічної продукції. С.С. Антонєць і В.М. Писаренко вже тривалий час адаптують іноземні та розробляють українські технології вирощування продукції органічного рослинництва.

Але на сьогодні для врахування кризових умов діяльності необхідно конкретизувати наукові положення органічного агровиробництва по галузях сільського господарства, зокрема для плодоовочевого комплексу, де Україна має величезний ресурсний потенціал. Загальним проблемам забезпечення ефективного виробництва овочів, плодів і ягід присвячені фундаментальні праці І.І. Буракова, О.Ю. Єрмакова, О.О. Одношевної, К.М. Рєчки, В.А. Рудьєва, П.Т. Саблука. Окремі дослідження економічних особливостей органічного овочівництва і плодівництва, виконані Р.М. Безусом, Д.Г. Легезою, Є.В. Миловановим, Н.М. Прокопчук, Ю.В. Самойлик, засвідчують, що нові реалії у вигляді підвищення ризиків агровиробництва, зменшення державної підтримки, посилення конкуренції потребують подальшої розробки питань стосовно визначення напрямів та спеціалізації розширення органічного рослинництва, обґрунтування переходу сільськогосподарських підприємств на органічні стандарти виробництва з оптимальним асортиментом продукції, формування маркетингових стратегій сільськогосподарських підприємств при вирощуванні органічних овочів, плодів і ягід відкритого та закритого ґрунту.

Зазначені проблеми вказують на необхідність комплексного дослідження економічного розвитку сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва і плодівництва у нових економічних реаліях, що й визначає наукову та прикладну актуальність теми дисертації, її логічну структуру і зміст.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри інформаційних систем і технологій Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

в рамках комплексної теми «Економіко-математичне моделювання, розробка та застосування автоматизованих систем та інформаційних технологій в аграрній сфері», 2011–2015 рр. (номер держаної реєстрації 0111U002257), де автором було розроблено модель оптимального переходу сільськогосподарських підприємств на виробництво органічної овочевої та плодово-ягідної продукції і модель формування оптимального асортименту овочево-ягідної продукції закритого ґрунту. Дослідження також узгоджені з планом стажування в Інституті економіки університету FAU (м. Нюрнберг, 16.09–18.10.2013 р.), де автором підготовлено методичні рекомендації по формуванню кластерів виробників овочів, плодів і ягід за органічними стандартами.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційної роботи є розробка теоретичних та методичних положень і практичних рекомендацій для подальшого розвитку сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва та плодівництва.

Для досягнення поставленої мети вирішено такі *завдання*:

- виявити економічні засади та ризики діяльності сільськогосподарських підприємств в овочівництві та плодівництві відкритого ґрунту;
- визначити економічні засади та ризики органічного виробництва овочів і ягід закритого ґрунту;
- проаналізувати стан та тенденції розвитку вітчизняного овочівництва і плодівництва, а також оцінити світові ринки органічної аграрної продукції, тенденції і показники діяльності українських підприємств органічного агро-виробництва;
- надати рекомендації для визначення спеціалізації сільськогосподарських підприємств у рамках поширення органічного овочівництва і плодівництва за зональним та кластерним підходами;
- запропонувати модель оптимального переходу сільськогосподарських підприємств на виробництво органічної овочевої та плодово-ягідної продукції;
- розробити модель формування оптимального асортименту виробництва органічної овочево-ягідної продукції закритого ґрунту;

– обґрунтувати маркетингові стратегії сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва і плодівництва.

Об'єктом дослідження є процеси економічного розвитку органічного овочівництва та плодівництва у сільськогосподарських підприємствах.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти економічного розвитку сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва та плодівництва відкритого і закритого ґрунту.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну базу дисертації склали: монографічний метод та причинно-наслідковий аналіз при обґрунтуванні умов економічного розвитку підприємств органічного агровиробництва (підрозділи 1.1, 1.2); методи класифікації та теоретичного узагальнення для уточнення ризиків органічного овочівництва і плодівництва відкритого та закритого ґрунту (підрозділ 1.3); методи порівняння і групування для характеристики показників стану та динаміки діяльності підприємств плодовоовочевого комплексу (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3); метод багатокритеріальної оптимізації для обґрунтування переходу підприємства на органічне агровиробництво (підрозділ 3.2); методи економіко-математичного моделювання для визначення органічних плодовоовочевих кластерів та формування оптимального асортименту органічної продукції у відкритому і закритому ґрунті (підрозділи 3.1 та 3.3); метод систематизації для розробки піраміди маркетингових стратегій підприємств органічного агровиробництва (підрозділ 3.3); метод аналізу і синтезу – для формулювання висновків і пропозицій.

Інформаційною базою дослідження були Закони України, дані Державної служби статистики України, провідних зарубіжних дослідних інститутів органічного сільського господарства, Міжнародної федерації органічного сільськогосподарського руху (IFOAM) і результати власних досліджень за тематикою дисертації.

Наукова новизна одержаних результатів. Основними науковими результатами дисертації є комплекс теоретичних положень щодо розвитку сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва та плодівництва, а саме:

вперше:

– запропоновано піраміду маркетингових стратегій для сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва та плодівництва залежно від рівня розвитку екологічної культури виробника, що дозволяє оцінити стан та перспективи його розвитку, визначає поточні позиції на ринку і сприяє вдосконаленню процесу реалізації органічної продукції;

вдосконалено:

– визначення економічного розвитку сільськогосподарських підприємств органічного овочівництва і плодівництва, які, на відміну від існуючих, уточнено згідно специфіки виробництва у відкритому чи закритому ґрунті, рівня забезпечення продовольчої безпеки країни та можливості реалізації виробничо-збутового потенціалу на інноваційних засадах;

– класифікацію ризиків органічного виробництва овочів, плодів і ягід, яка, на відміну від існуючих, доповнена ризиками ведення сільського господарства за органічними стандартами, розподіленими за силою їх впливу, що дає змогу за рахунок методів мінімізації та уникнення оперативніше реагувати на ринкові й виробничі події та підвищувати конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств;

набули подальшого розвитку:

– методичні рекомендації для визначення спеціалізації сільськогосподарських підприємств органічного спрямування, які, на відміну від існуючих, ґрунтуються на висновках аналізу економічних та екологічних показників і дозволяють виявити переваги та загрози розвитку органічного овочівництва і плодівництва відкритого та закритого ґрунту за зонами розташування суб'єктів господарювання;

– методичні підходи до виявлення перспектив розвитку органічного виробництва у сільськогосподарських підприємствах, які, на відміну від існуючих, оснований на кластерних моделях, побудованих за показниками ринкового та природного середовища регіонів з метою встановлення потенційних виробничих потужностей та споживчих можливостей у кластерах органічного овочівництва

і плодівництва відкритого та закритого ґрунту;

– економіко-математичне обґрунтування оптимального переходу сільсько-господарського підприємства на виробництво органічної плодоовочевої продукції відкритого ґрунту за допомогою 7-рівневого дерева цілей, що, на відміну від існуючих, дозволяє обрати найефективніший комплекс заходів за критеріями прибутковості, рентабельності та витрат залежно від ресурсного забезпечення і розмірів підприємства;

– модель формування оптимального асортименту органічної овочево-ягідної продукції в закритому ґрунті, де, на відміну від існуючих, додатково враховуються ринкові ціни, кон'юнктура, сівозміни та інші екологічні умови органічного виробництва, що сприяє збільшенню доходів сільськогосподарських підприємств і дотриманню ними вимог органічних стандартів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у формуванні рекомендацій, що можуть бути використаними в роботі сільськогосподарських підприємств галузі овочівництва і плодівництва, які планують перейти або вже працюють за органічними стандартами аграрного виробництва.

Пропозиції стосовно обґрунтування регіональних перспектив вирощування, переробки та реалізації органічних овочів, плодів і ягід знайшли своє відображення при розробці програми розвитку органічного агровиробництва Дніпропетровської обласної громадської організації «Сільськогосподарська консультаційна служба» (довідка № 12/09 від 12.09.2014 р.).

Запропонована модель оптимального переходу на вирощування органічної продукції овочівництва і плодівництва відкритого ґрунту прийнята до використання в ТОВ «Агротест–ЄГВ» Петропавлівського району Дніпропетровської області (довідка № 1 від 04.09.2014 р.).

Рекомендації стосовно формування оптимального асортименту органічної овочево-ягідної продукції в закритому ґрунті впроваджено в СТОВ «Дніпро» Межівського району Дніпропетровської області (довідка № 3 від 16.04.2016 р.).

Пропозиції щодо спеціалізації діяльності на підставі кластерного моделювання та рекомендації стосовно вдосконалення збуту органічної плодоовочевої

продукції на підставі піраміди маркетингових стратегій підприємства прийняті до впровадження у ПП «Свідан–Агро» Обухівського району Київської області (довідка № 2 від 12.05.2016 р.).

Результати дослідження щодо вибору маркетингових стратегій сільськогосподарського підприємства органічного овочівництва і плодівництва залежно від рівня розвитку його екологічної культури використовуються в навчальному процесі Криворізького економічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» під час викладання дисциплін «Економіка підприємств» та «Облік в галузях народного господарства» (довідка № 01/01/03–105-191 від 10.11.2014 р.).

Основні теоретичні положення дисертації застосовуються при підготовці бакалаврів і магістрів по дисциплінах «Інформаційні системи і технології в менеджменті та маркетингу» та «Математичне моделювання агротехнологій» у Дніпропетровському державному аграрно-економічному університеті (довідка № 42-11-526 від 18.04.2016 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною працею, в якій викладено авторський підхід до економічного розвитку сільськогосподарських підприємств органічного виробництва овочів, плодів і ягід. Наукові положення, висновки, рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. З наукових праць, що опубліковані у співавторстві, в роботі використано ідеї і положення, які є результатом особистих досліджень дисертанта.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертації доповідались на: VII Міжнародній науково-практичній конференції «Питання майбутнього освіти та науки – 2011» (Софія, Болгарія, 17–25 грудня 2011 р.); II та IV науково-практичних конференціях «Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи» (Дніпропетровськ, 28 лютого – 1 березня 2012 р.; 24–25 лютого 2014 р.); III Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» (Дніпропетровськ, 30–31 жовтня 2012 р.); IV Міжнародній науково-методичній конференції «Наука і освіта» (Хмельницький, 23 лютого – 2 березня 2013 р.);

науково-практичній інтернет-конференції «Інформаційні технології в агробізнесі та аграрній освіті» (Дніпропетровськ, 22–26 квітня 2013 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність: наукові підходи, практичні аспекти та освітні пріоритети» (Дніпропетровськ, 14–16 травня 2013 р.); X Міжнародній науково-практичній конференції «Науковий простір Європи – 2014» (Пшемишль, Польща, 7–15 квітня 2014 р.), III і IV Міжнародних науково-практичних конференціях «Органічне виробництво і продовольча безпека» (Житомир, 12–13 квітня 2014 р.; 12–13 травня 2016 р.).

Публікації. Основні положення і результати дисертації опубліковані в 18 наукових працях: у 9 статтях, з них 6 статей у фахових виданнях України, 4 з яких включено до міжнародних наукометричних баз, 2 статті в зарубіжних журналах, а також у 9 тезах конференцій. Загальний обсяг зазначених публікацій становить 8,22 друк. арк., з яких особисто автору належить 7,28 друк. арк.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амелина Ю.С. Моделирование маркетинговых стратегий сельскохозяйственных предприятий по экологическому производству плодов и овощей / Ю.С. Амелина // «Современная наука: Актуальные проблемы теории и практики», Серия «ЭКОНОМИКА и ПРАВО». – 2013. – № 9–10. – С. 7–14.
2. Амеліна Ю.С. Економічні аспекти роботи сільськогосподарських підприємств з органічного виробництва овочів, плодів і ягід / Ю.С. Амеліна // Агросвіт. – 2012. – № 24. – С. 6–9.
3. Амеліна Ю.С. Інформаційне забезпечення аграрних підприємств з органічного виробництва / Ю.С. Амеліна // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Питання майбутнього освіти та науки». – Том 12. – Софія: «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2011. – С. 58–61.
4. Амеліна Ю.С. Кластерні моделі екологічного розвитку українського овочівництва і плодівництва / Ю.С. Амеліна, Н.К. Васильєва // Економічний простір. – 2013. – № 73. – С. 66–79.
5. Амеліна Ю.С. Кластерні моделі екологічного розвитку українського овочівництва і плодівництва / Ю.С. Амеліна // Математичне моделювання та інформаційні технології в аграрному секторі економіки: монографія / за ред. Н.К. Васильєвої. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2016. – С. 79–91.
6. Амеліна Ю.С. Комп'ютерні моделі розподілу агрозон органічного овочівництва і плодівництва / Ю.С. Амеліна // Збірник тез III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи». – Том 1. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2012. – С. 9–11.
7. Амеліна Ю.С. Модель диверсифікації продукції в органічному овочівництві закритого ґрунту / Ю.С. Амеліна // Матеріали III науково-практичної конференції «Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи». –

Том 1. – Дніпропетровськ: Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2014. – С. 42–43.

8. Амеліна Ю.С. Модель переходу на органічне виробництво овочів відкритого ґрунту/ Ю.С. Амеліна // Бізнес Інформ. – 2014. – № 5. – С. 183–188.

9. Амеліна Ю.С. Модель сегментації маркетингових стратегій у екологічному овочівництві і плодівництві / Ю.С. Амеліна // Тези доповідей науково-практичної інтернет-конференції «Інформаційні технології в агробізнесі та аграрній освіті». – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2013. – С. 3–4.

10. Амеліна Ю.С. Модель формування оптимального асортименту виробництва органічної овочево-ягідної продукції закритого ґрунту / Ю.С. Амеліна // Економічний нобелівський вісник. – 2014. – № 1 (7). – С. 14–18.

11. Амеліна Ю.С. Органічне агровиробництво закритого ґрунту – ключ до розвитку Дніпропетровського сільськогосподарського кластеру / Ю.С. Амеліна, Р.М. Безус // Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2014. – С. 326–329.

12. Амеліна Ю.С. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах органічного виробництва / Ю.С. Амеліна // Матеріали II науково-практичної конференції «Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи». – Том 2. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2012. – С. 30–32.

13. Амеліна Ю.С. Особливості оподаткування підприємств органічного виробництва / Ю.С. Амеліна // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність: наукові підходи, практичні аспекти та освітні пріоритети». – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2013. – С. 89–92.

14. Амеліна Ю.С. Реалії українського плодівництва відкритого та закритого ґрунту / Ю.С. Амеліна, Н.К. Васильєва // Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий простір Європи – 2014». – Vol. 8. – Пшемишль: Nauka i studia, 2014. – С. 73–75.

15. Амеліна Ю.С. Тенденції і перспективи органічного виробництва в аграрних підприємствах / Ю.С. Амеліна // Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету. – 2011. – № 2. – С. 179–182.

16. Амеліна Ю.С. Управління ризиками у виробництві органічної овочево-ягідної продукції закритого ґрунту [Електронний ресурс] / Ю.С. Амеліна // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1. – 15 с. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe

17. Андрєєва Н.М. Органічне виробництво як складова механізму екологізації економіки та забезпечення продовольчої безпеки України / Н.М. Андрєєва, Л.Є. Купінець // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека» – Житомир: Полісся, 2014. – С. 51–55.

18. Антонєць С.С. Коли Україна зрозуміє свою планетарну місію / С.С. Антонєць, В.М. Писаренко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – № 2 – С. 5–8.

19. Артиш В.І. Організаційно–економічні передумови формування ринку екологічно чистої продукції в Україні / В.І. Артиш // Економіка АПК. – 2009. – № 2. – С. 117–120.

20. Артиш В.І. Особливості органічного агровиробництва в концепції сталого розвитку АПК України / В.І. Артиш // Економіка АПК. – 2012. – № 7. – С. 19–23.

21. Артиш В.І. Розвиток світового ринку органічної продукції / В.І. Артиш // Економіка АПК. – 2010. – № 3. – С. 113–116.

22. Артиш В.І. Удосконалення управління виробництва органічної продукції / В.І. Артиш // Економіка АПК. – 2013. – № 6. – С. 28–32.

23. Барабаш О.Ю. Біологічні основи овочівництва / О.Ю. Барабаш, Л.К. Тараненко, З.Д. Сич. – Київ: Арістей, 2005. – 348 с.

24. Бараннікова М.І. Аналіз особливостей маркетингу в овочівництві / М.І. Бараннікова // Вісник Харківського національного технічного університету

сільського господарства ім. П. Василенка. – 2012. – Вип. 126: Економічні науки. – С. 48–55.

25. Безус Р.М. Информационное обеспечение развития рынка продукции органического агропроизводства / Р.М. Безус, О.В. Ульянченко // Материалы Всероссийской научно-практической конференции; Байкальский международный экономический форум «Потенциал молодежи – развитию территорий». – Улан-Удэ, 2012. – С. 216–221.

26. Безус Р.М. Маркетинговий підхід при розподілі продукції органічного агровиробництва / Р.М. Безус // Агросвіт. – 2014. – № 22. – С. 41–46.

27. Безус Р.М. Механізм стійкості аграрного сектору економіки України до глобальних викликів / Р.М. Безус, А.В. Бойко // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. – № 2(17). – С. 22–29.

28. Безус Р.М. Моніторинг конкурентних позицій виробників органічної продукції на аграрному ринку / Р.М. Безус // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 23 – С. 19–21.

29. Безус Р.М. Організаційно-економічні засади ефективного розвитку органічного агровиробництва: монографія / Р.М. Безус. – Дніпропетровськ: Лізунов Пресс, 2014. – 380 с.

30. Безус Р.М. Органічне агровиробництво як елемент стратегії регіонального розвитку / Р.М. Безус // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2013. – С. 172–174.

31. Безус Р.М. Ринок органічної продукції в Україні: проблеми та перспективи / Р.М. Безус, Г.Я. Антонюк // Економіка АПК. – 2011. – № 6. – С. 47–52.

32. Безус Р.М. Соціальні мережі у просуванні продукції органічного агровиробництва / Р.М. Безус // Економіка АПК. – 2013. – № 5. – С. 25–30.

33. Безус Р.М. Фінансова підтримка аграрних підприємств в конверсійний період: закордонний досвід / Р.М. Безус // Матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного

сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи». – Дніпропетровськ, 2012. – Т. 1. – С. 154–156.

34. Безус Р.М. Фінансове забезпечення розвитку підприємств із виробництва органічної продукції / Р.М. Безус, А.В. Подобна // Економіка. Фінанси. Право. – 2012. – № 6 – С. 24–27.

35. Безус Р.М. Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств / Р.М. Безус, О.В. Солнце // Матеріали науково-практичної конференції молодих учених і студентів «Молоді науковці-аграрники: традиційні й нові аспекти досліджень». – Дніпропетровськ, 2014. – Т. 1. – С. 125–126.

36. Безус Р.М. Фінансові ресурси благодійних організацій – інвестиції в аграрний комплекс України / Р.М. Безус, Н.І. Демчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.2. – С. 212–218.

37. Бейдик Н.М. Формування попиту на продукцію органічного виробництва / Н.М. Бейдик // Ефективне тваринництво. – 2010. – № 1. – С. 9–12.

38. Беленький А.В. Соответствовать мировым тенденциям: рынок экологически чистой (органической) продукции / А. Беленький // Овощеводство. – 2010. – № 3. – С. 25–29.

39. Белов А.Н. Стратегический маркетинг на промышленном предприятии: подходы и проблемы / А.Н. Белов // Top-Manager. – 2002. – № 21. – С. 234–245.

40. Бердяев В.А. Искусство бизнеса: стратегия и тактика / В.А. Бердяев // Вопросы экономики. – 2009. – № 2. – С. 147–162.

41. Бережна Ю.С. Сутність сталого розвитку сільського господарства / Ю.С. Бережна // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». – 2010. – Том 23 (62). – С. 35-41.

42. Берлач Н.А. Організаційно-правові аспекти становлення та розвитку системи органічного сільського господарства в Україні / Н.А. Берлач // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2009. – № 3. – С. 30–33.

43. Борисова В.А. Методологічні основи аналізу фінансового стану підприємств агропромислового виробництва / В.А. Борисова // Фінанси України. –

2008. – № 10. – С. 63–68.

44. Бородіна О.М. Системний підхід у сучасних агроекономічних дослідженнях / О.М. Бородіна // Економіка і прогнозування. – 2004. – № 4. – С. 39–48.

45. Босаковська В.Г. Аналіз чинників, які впливають на мікро- та макроекономічні умови розвитку галузі овочівництва в Одеській області / В.Г. Босаковська // Продуктивність агропромислового виробництва (економічні науки). – 2011. – № 20. – С. 88–93.

46. Бубела Т.З. Роль органічного виробництва в реалізації концепції сталого виробництва харчової продукції / Т.З. Бубела, О.В. Воробець // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2014. – С. 130–133.

47. Бураков І.І. Товарне плодівництво без хімікатів: органічні сади стають реальнішими, якщо відійти від застарілих уявлень про садівництво / І.І. Бураков // The Ukrainian Farmer. – 2011. – № 4. – С. 70–71.

48. Бураков И.И. Сад экологически чистых плодов и ягод / И.И. Бураков // Настоящий хозяин: журнал для землевладельцев, садоводов и фермеров. – 2009. – № 2. – С. 52–55.

49. Бурлака А.І. Економічна оцінка механізованої технології вирощування смородини в західному регіоні України / А.І. Бурлака // Економіка АПК. – 2003. – № 10. – С. 64–69.

50. Бутенко А.И. Управление предпринимательством: критерии эффективности / А.И. Бутенко, И.Н. Сараева. – Одесса: Фенікс, 2004. – 364 с.

51. Варченко О.М. Методологічні підходи до оцінки збуту продукції сільськогосподарськими товаровиробниками / О.М. Варченко, І.В. Свиноус, Д.М. Микитюк // Вісник аграрної науки. – 2013. – № 8. – С. 66–69.

52. Варченко О.М. Сучасний стан та проблеми розвитку особистих селянських господарств в Україні / О.М. Варченко, І.В. Свиноус, І.М. Демчак // Вісник аграрної науки. – 2013. – № 11. – С. 55–59.

53. Васильєва Н.К. Економіко-математичне моделювання в сільському господарстві: навчальний посібник / Н.К. Васильєва. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2015. – 155 с.

54. Васильєва Н.К. Економіко-математичне моделювання інноваційного розвитку аграрного сектору: монографія / Н.К. Васильєва. – Дніпропетровськ: ВАТ «Видавництво “Зоря”», 2006. – 252 с.

55. Васильєва Н.К. Моделі планування збалансованого розвитку українського плідівництва / Н.К. Васильєва // Бізнес Інформ. – 2014. – № 4. – С. 193–198.

56. Веремєєнко С.І. Екологічний аудит сільськогосподарських земель: синергізм басейнового підходу та органічного землеробства / С.І. Веремєєнко, М.П. Скрипчук // Екологічний вісник. – 2011. – № 5. – С. 16–17.

57. Вирощування яблук – безпечно та більш прибутково, ДП «Голланд Планта Україна» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agroprod.biz/2014/02/10/vyroschuvannya-yabluk-bezpechno-ta-bilsh-prybutkovo/>.

58. Внесення мінеральних та органічних добрив під урожай сільськогосподарських культур у 2014 році: статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. – К., 2015. – 52 с.

59. Вовк В. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє [Електронний ресурс] / В. Вовк. – Режим доступу: <http://www.lol.org.ua/ukr/vegetables/showart.php?id=15634>.

60. Волох П.В. Найкращий шлях до мінімального обробітку ґрунту – екологічне землеробство / П.В. Волох, А.С. Кобець, В.П. Хорішко // Техніка АПК. – 2008. – № 5. – С. 19–21.

61. Волошин М.І. Елементи соціально-економічної моделі виробника органічної продукції / М.І. Волошин, О.І. Корніцька // Агроєкологічний журнал. – 2009. – № 1. – С. 16–19.

62. Гаваза Є.В. Ринок органічної продукції та його інфраструктура: сучасний стан і перспективи розвитку / Є.В. Гаваза // Економіка АПК. – 2014. – № 5. – С. 131–134.

63. Галяс А.В. Органічне агровиробництво: нові ринкові можливості та виклики для виробників зерна в Україні // Проект «Якість зерна та система кредитування сільського господарства в Україні – фаза II» / А.В. Галяс, М.Ю. Капшик, Ю.К. Бакун. – Київ: Канадське агентство з міжнародного розвитку (CIDA), 2008. – 71 с.

64. Герасько Т.В. Вплив органічної технології вирощування на врожайність та якість плодів персика / Т.В. Герасько // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Агронімія. – 2012. – Вип. 180. – С. 172–177.

65. Гіль Л.С. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту / Л.С. Гіль. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 367 с.

66. Горлова С.Ф. Овощеводство по органическим технологиям в Украине / С.Ф. Горлова // Овощеводство. – 2007. – № 10. – С. 16–17.

67. Горлова С.Ф. Органическое земледелие и садоводство: опыт Швейцарии / С.Ф. Горлова // Овощеводство. – 2007. – № 3. – С. 10–12.

68. Грабак Н.Х. Основи ведення сільського господарства та охорона земель / Н.Х. Грабак, І.Н. Топіха, В.М. Давиденко, І.В. Шевель // Миколаїв: Професіонал, 2006. – 570 с.

69. Грабак Н.Х. Проблема енергозаощадження в АПК України та шляхи її розв'язання / Н.Х. Грабак // Наукові праці. – 2011. – Вип. 138, т. 150. – С. 83–90.

70. Греков В.О. Сертифікація ґрунтів в органічному виробництві / В.О. Греков, В.М. Панасенко, А.І. Мельник // Агроекологічний журнал. – 2009. – № 3. – С. 51–55.

71. Гуаленко О.О. Формування ціни на органічну продукцію / О. О. Гуаленко // Економіка АПК. – 2013. – № 11. – С. 57–63

72. Гуменюк Г.Д. Органічне виробництво в світі – історія розвитку та сучасний стан (огляд) / Г.Д. Гуменюк, О.В. Баджурак, О.К. Ляшенко // Біоресурси і природокористування. – 2010. – Т. 2. – № 3/4. – С. 56–62.

73. Данкевич Є.М. Експортний потенціал виробників органічної продукції / Є.М. Данкевич // Збірник наукових праць Харківського національного аграрного університету (економічні науки). – 2015. – № 3. – С. 180–192.

74. Данкевич Є.М. Сучасний стан та перспективи розвитку органічного виробництва на Житомирщині / Є.М. Данкевич // Вісник ЖНАЕУ (економічні науки). – 2015. – № 1 (48). – Т. 2. – С. 192–201.

75. Дацій О.І. Основні виробничі фонди у сільському господарстві: сучасний стан та шляхи підвищення економічної ефективності використання / О.І. Дацій, М.Х. Корецький. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2001. – 104 с.

76. Дейнеко Л.В. Екологічно чиста продукція у системі стратегічних орієнтирів сталого розвитку агропромислового комплексу / Л.В. Дейнеко, Є.В. Хлобистов // Вісник СНУ. Серія економіка та менеджмент. – 2005. – № 3–4. – С. 84–91.

77. Дніпропетровський клуб натурального землеробства, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://есо.dp.ua/>

78. Друкер П. Эффективное управление предприятием / П. Друкер. – М.: Вильямс, 2008. – 224 с.

79. Дуб А.Р. Доцільність та перспективи державного сприяння виготовлення екологічно чистої сільськогосподарської продукції в Україні / А.Р. Дуб // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.9. – С. 83–88.

80. Дубінюк Ю.В. Ефективні інструменти підтримки державної політики розвитку органічного сільськогосподарського виробництва / Ю.В. Дубінюк // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – № 168, ч. 3. – С. 240–245.

81. Дудар Т.О. Розвиток органічного агровиробництва як основа забезпечення якості і безпечності сільськогосподарської продукції в Україні / Т.О. Дудар, Т.Г. Дудар // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2014. – № 1. – С. 11–15.

82. Дудар Т.О. Теоретичні основи формування органічного агровиробництва у контексті екологізації довкілля / Т.О. Дудар // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 191–195.

83. Економіка та організація промислового садівництва України: монографія / за ред. О.М. Шестопаля. – К.: ННЦ ІАЕ, 2010. – 334 с.

84. Електронна база сертифікованих підприємств екологічного та органічного виробництва компанії ТОВ «Органік Стандарт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.organicstandard.com.ua/ua/clients>.

85. Ємцев В.І. Виробництво органічної продукції як фактор розвитку конкурентоспроможності підприємств АПК України / В.І. Ємцев // Наукові вісті ПВНЗ «Галицька академія». – 2012. – № 1 (20). – С. 119–124.

86. Єрмаков О.Ю. Розвиток регіонального ринку оренди сільськогосподарських земель / О.Ю. Єрмаков, А.В. Кравченко // Економіка АПК. – 2007. – № 6. – С. 10–14.

87. Житков А.В. Овочі з теплиці круглий рік на полиці / А.В. Житков // Агропрофіль. – 2009. – № 2. – С. 4–6.

88. Жуковский О.А. Органическое животноводство в Украине. Первые шаги / О.А. Жуковский // Надежда планеты. – 2009. – № 8. – С. 11–13.

89. Зайчук Т.О. Виробництво екологічно чистих продуктів харчування як стратегічний напрям розвитку України / Т.О. Зайчук // Економіка і регіон. – 2009. – № 1(20). – С. 100–105.

90. Зайчук Т.О. Вітчизняний ринок екологічно чистих продуктів харчування та шляхи його розвитку / Т.О. Зайчук // Економіка і прогнозування. – 2009. – № 4. – С. 114–125.

91. Зацерковний В.І. Використання інноваційних технологій в екологічному моніторингу Чернігівської області / В.І. Зацерковний, С.В. Кривоберець, Ю.С. Сімакін // Аграрний вісник Причорномор'я. – Одеса: ОДАУ, 2009. – Вип. 51. – С. 82–86.

92. Зіновчук В.В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / В.В. Зіновчук. – К.: Логос, 2001. – 379 с.

93. Зінчук Т.О. Витоки та підходи до формування категоріального апарату «органічне виробництво»: європейський і світовий досвід / Т.О. Зінчук // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2013. – С. 14–18.

94. Іванишин В.В. Еколого-економічні аспекти застосування агро-екотехнології виробництва конкурентоспроможної екологічно чистої продукції / В.В. Іванишин, В.С. Таргоня, Л.С. Околот // Економіка АПК. – 2008. – № 3. – С. 46–49.

95. Інтернет-довідник «Органічні теплиці» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bioteplica.com/archives/269#more-269>.

96. Інформатика в LINUX-середовищі: навчальний посібник / за ред. Н.К. Васильєвої. – Дніпропетровськ: Біла К.О., 2016. – 268 с.

97. Камінський В.Ф. Органічне землеробство – шлях до продовольчої безпеки [Електронний ресурс] / В.Ф. Камінський // Віче. – 2014. – № 9. – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/4161/>

98. Кисляченко М.Ф. Зниження витрат енергоресурсів в овочівництві закритого ґрунту / М.Ф. Кисляченко // Продуктивність агропромислового виробництва (економічні науки). – 2010. – № 16. – С. 39–43.

99. Кільницька О.С. Методи формування моделі ціни органічної сільськогосподарської продукції / О.С. Кільницька, Ю.С. Завадська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2012. – № 2(18). – Т. 4. – С. 231–240.

100. Клуб органічного землеробства Дніпропетровщини, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://cluboz.dp.ua/>.

101. Ковальова О.В. Організація управління еколого-спрямованим сільськогосподарським виробництвом: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.03 / О.В. Ковальова; ННЦ «Інститут аграрної економіки» УААН. – К., 2008. – 20 с.

102. Ковальова О.В. Формування системи регулювання розвитку еколого-спрямованого сільськогосподарського виробництва / О.В. Ковальова // Агроінком. – 2008. – № 3/4. – С. 53–58.

103. Ковальова О.В. Щодо напрямів розвитку органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні: аналітична записка [Електронний ресурс] / О.В. Ковальова // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1292/>.

104. Ковальчук С.Я. Функціонально-структурний розвиток органічної продукції на міжнародному ринку [Електронний ресурс] / С.Я. Ковальчук, Т.А. Мельник // Ефективна економіка. – 2014. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3517>.

105. Кодекс стандартизації «Аліментаріус» Всесвітньої організації охорони здоров'я [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.codexalimentarius.org/>

106. Колібаба Р.О. Класифікація ризиків сільськогосподарського виробництва. Інструменти мінімізації ризиків [Електронний ресурс] / Р.О. Колібаба. – Режим доступу: http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=57203&cat_id=57141&search_param=%EВ%B3&searchPublishing=1.

107. Конєва І.І. Розвиток портфельного інвестування екологізації агропромислового виробництва: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / І.І. Конєва; ННЦ «Інститут аграрної економіки». – К., 2010. – 20 с.

108. Концепція «Державної Програми розвитку органічного виробництва в Україні» Федерації органічного руху України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.organic.com.ua/uk/homepage/2010-01-26-13-45-25>.

109. Концепція розвитку овочівництва та переробної галузі, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.10.2011 р. № 1120-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1120-2011-%D1%80>.

110. Коняшин А.В. Органік – не органік, у чому ж різниця? [Електронний ресурс] / А.В. Коняшин // ORGANIC UA. – 2009. – № 2. – Режим доступу: http://www.pan-eko.com/index.php?option=com_content&view=article&id=155%3Aorganik-ne-organik-v-chomu-zh-vidminnist&catid=23%3Agood-to-know&Itemid=66&lang=ru.

111. Корнієнко С.І. Овочевий ринок: реалії та наукові перспективи / С.І. Кор-

нієнко // Овочівництво і баштанництво. – Харків: Інститут овочівництва і баштанництва, 2013. – № 59. – С. 7–22.

112. Корчинська О.А. Еколого-економічні аспекти застосування альтернативних джерел відтворення родючості ґрунтів / О.А. Корчинська, С.Г. Корчинська // Вісник ЖНАЕУ. – 2015. – № 1 (48), т. 2. – С. 232–238.

113. Корчинська О.А. Родючість ґрунтів: соціально-економічна та екологічна сутність: монографія / О.А. Корчинська. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 238 с.

114. Кос'янчук Н.І. Розвиток екологічно безпечного ведення тваринництва в Україні [Електронний ресурс] / Н.І. Кос'янчук, А.І. Тютюн, У.М. Яненко // Ветеринарна біотехнологія. – 2014. – № 24. – С. 75–78. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vbtb_2014_24_15.pdf

115. Кравченко О.І. Розвиток і перспективи екологічного виробництва / О.І. Кравченко, Ю.Ю. Волошко // Ефективне тваринництво. – 2011. – № 7. – С. 10–11.

116. Крупін В.Є. Економічні ризики: сутність, еволюція, підходи до класифікації / В.Є. Крупін, Ю.Р. Злидник. – Львів: Львівська політехніка, 2011. – 229 с.

117. Кучеренко Т.А. Современные проблемы и перспективы развития овощеводства защищенного грунта / Т.А. Кучеренко // Овощеводство. – 2012. – № 11. – С. 22–27.

118. Левкіна Р.В. Проблемні аспекти участі підприємств-виробників овочів на органічному ринку / Р.В. Левкіна // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. – 2013. – № 7. – С. 119–126.

119. Легеза Д.Г. Процес розвитку виробництва органічної продукції в Україні / Д.Г. Легеза // Вісник національного університету «Львівська політехніка» (Серія: Проблеми економіки та управління). – 2010. – № 683 – С. 99–104.

120. Лесь А.В. Екологічна освіта як умова підвищення попиту на органічну продукцію / А.В. Лесь, А.В. Ращенко // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2014. – С. 448–452.

121. Леус Д.В. Фінансове забезпечення економічної складової концепції сталого розвитку / Д.В. Леус // Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 4. – С. 133–139.

122. Лупенко Ю.О. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2012. – 182 с.

123. Лупенко Ю.О. Формування попиту та пропозиції на ринку органічної продукції / Ю.О. Лупенко // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2013. – С. 3–9.

124. Малиновський Ю.Р. Тепличное хозяйство / Ю.Р. Малиновський // Овощеводство. – 2013. – № 4. – С. 12–13.

125. Манько Ю.П. Ефективність екологічного землеробства в Лісостепу України / Ю.П. Манько // Посібник українського хлібороба. – Харків, 2009. – С. 263–264.

126. Мельник Д.Л. Маркетингова стратегія підприємства / Д.Л. Мельник // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – № 3, т.1. – С. 213–219.

127. Мельник Л.Ю. Фактори впливу на прибутковість аграрних підприємств / Л.Ю. Мельник, П.М. Макаренко, Л.Л. Мельник // Економіка АПК. – 2010. – № 5. – С. 79–85.

128. Мерленко І.М. Можливості використання ГІС-технологій у сільському господарстві при оцінці придатності земель для біологічного землеробства / І.М. Мерленко, Л.Г. Аджиєва // Таврійський науковий вісник. – Херсон: Айлант, 2003. – № 52. – С. 321–327.

129. Милованов Є.В. Органічне землеробство: проблеми, перспективи, зарубіжний досвід / Є.В. Милованов // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2011. – Вип. 163, ч. 3. – С. 306–312.

130. Милованов Є.В. Органічне сільське господарство: перспективи для України / Є.В. Милованов // Посібник українського хлібороба. – Харків, 2013. – С. 257–260.

131. Міжнародна федерація органічного сільськогосподарського руху: офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.org/en/organic-landmarks>.

132. Можливості державної підтримки для розвитку органічного сільського господарства: досвід інших країн / за ред. І. Урбана – К.: ФОП Задорожна С.О., 2013. – 124 с.

133. Мусієнко О.Л. Фактори інвестиційної привабливості підприємств аграрного виробництва / О.Л. Мусієнко // Інноваційна економіка. – 2013. – № 4. – С. 90–95.

134. Наявність сільськогосподарської техніки та енергетичних потужностей у сільському господарстві у 2014 році: статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. – К., 2015. – 42 с.

135. Одношевна О.О. Оптимізація породно-сортового складу плодів, як одного із чинників підвищення прибутку садівничого підприємства / О.О. Одношевна // Молодий вчений. – 2014. – № 7 (2). – С. 56–58.

136. Оехен Б. ГМО чи органічне агровиробництво: протистояння / Б. Оехен // Organic UA. – 2009. – № 2. – С. 23–25.

137. Органік Бізнес-довідник України [Електронний ресурс] / Н.М. Прокочук, Т.М. Зігг. – Режим доступу: <http://www.ukraine.fibl.org/index.php?id=ua-publications>.

138. Органік в Україні. Перші кроки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.organic.com.ua/ru/homepage/2010-01-26-13-42-29>.

139. Органік в Україні. Федерація органічного руху в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.organic.com.ua>

140. Органічна Європа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.organic-europe.net/europe-statistics.html>.

141. Органічне землеробство: з досвіду ПП «Агроекологія» Шишацького району Полтавської області: практичні рекомендації / С.С. Антоненко, А.С. Антоненко, В.М. Писаренко. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 200 с.
142. Органічне сільське господарство та його розвиток в умовах кооперації / за ред. Н.В. Зіновчук. – Житомир: Рута, 2011. – 160 с.
143. Офіційний сайт Державної інспекції сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.disgu.gov.ua>.
144. Офіційний сайт Міжнародної федерації руху органічного сільського господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifoam.org/>.
145. Офіційний сайт проекту «АПК–Інформ: Овочів та фрукти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fruit–inform.com/ru>.
146. Офіційний сайт сертифікаційного органу ТОВ «Органік стандарт» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.organicstandard.com.ua/ua>.
147. Офіційний сайт Федерації органічного руху в Україні в Дніпропетровському регіоні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://organic.com.ua/dnipro>.
148. Пеньова О.В. Облік виробництва екологічно чистої продукції рослинництва / О.В. Пеньова // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 2. – С. 87–90.
149. Питерс Т. В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний) / Т. Питерс, Р. Уотермен. – М.: Экономика, 1986. – 268 с.
150. Портер М.Э. Конкуренция / М.Э. Портер. – М.: Вильямс, 2006. – 602 с.
151. Постанова Ради Європейського Союзу № 834 [Електронний ресурс]. – 2007. – Режим доступу: <http://www.organicstandard.com.ua/standards>.
152. Потапенко В.Г. Органічне сільське господарство як чинник економічної безпеки / В.Г. Потапенко // Економіка АПК. – 2011. – № 5. – С. 58–65.
153. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 року № 771/97–ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/771/97–%D0%B2%D1%80>.
154. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 03.09.2013 № 425–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/425–18>

155. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 1877–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1877–15>

156. Про затвердження Державної цільової економічної програми підтримки розвитку сільськогосподарських кооперативів на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 р., № 557 // Урядовий кур'єр. – 12.06.2009. – № 103.

157. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 № 964–IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964–15>.

158. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 № 2818 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua>laws/show/2818–17](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818–17).

159. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17.07.1997 р. № 469/97–ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 39. – С. 261.

160. Проект розвитку та популяризації екологічно чистої продукції в Україні «Зелене досьє» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dossier.org.ua.

161. Прокопчук Н.М. Міжнародна виставка «Біофах» і перспективи України щодо розвитку органічного сільського господарства / Н.М. Прокопчук // Дім, сад, город. – 2011. – № 4. – С. 38–39.

162. Прутська О.О. Сутність та теоретичні засади розвитку органічного сільськогосподарського виробництва / О.О. Прутська, Н.В. Беляєва // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 4 (70). – С. 86–91.

163. Резніченко Д.В. Ризики у сільськогосподарському виробництві та методи управління ними [Електронний ресурс] / Д.В. Резніченко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_NTP_2010/Economics/70419.doc.htm.

164. Речка К.М. Підвищення конкурентоздатності продукції садівницьких підприємств / К.М. Речка // Збірник матеріалів Всеукраїнської науково–практичної конференції «Проблеми управління економічним потенціалом регіонів». – Запоріжжя: КПУ, 2011. – Т. I. – С. 87.

165. Ринок фруктів і ягід / за ред. О.Ю. Єрмакова. – К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2001. – 84 с.

166. Рішення Президії НААН України з питання «Наукове забезпечення та перспективи органічного виробництва в Україні» від 26.09.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaan.gov.ua/content/pro-zasidannya-byuro-prezidiyi-nacionalnoyi-akademiyi-agrarnih-nauk-ukrayini-z-pitannya-1>.

167. Рогач С.М. Інституціональні домінанти екологізації аграрного природо-користування / С.М. Рогач // Науковий вісник Національного університету біо-ресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – Вип. 181(6). – С. 194–201.

168. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку овочівництва та переробної галузі» №1120 від 18.11.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1120-2011-p>

169. Рослинництво України: статистичний збірник 2012 / Державна служба статистики України. – К.: Держаналітінформ, 2013. – 180 с.

170. Рослинництво України: статистичний збірник 2013 / Державна служба статистики України. – К.: Держаналітінформ, 2014. – 180 с.

171. Рослинництво України: статистичний збірник 2014 / Державна служба статистики України. – К.: Держаналітінформ, 2015. – 180 с.

172. Рульєв В.А. Конкурентоспроможність плодів і ягід: монографія / В.А. Рульєв. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2007. – 315 с.

173. Русан В.М. Щодо вдосконалення агроекологічних умов функціонування сільського господарства. Аналітична записка [Електронний ресурс] / В.М. Русан, О.В. Ковальова // К.: НІСД, 2012. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1437/>.

174. Саблук П.Т. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки / П.Т. Саблук, М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – № 1(183). – С. 3–12.

175. Саблук П.Т. Концептуальні засади розробки і реалізації інвестиційних програм в аграрно-промисловому виробництві / П.Т. Саблук, М.Ю. Коденська. – К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – 46 с.

176. Сало І.А. Розвиток ринку плодів та ягід в Україні / І.А. Сало. – К.: НУБіП, 2009. – 52 с.

177. Самойлик Ю.В. Кластерний ABC-XYZ-аналіз як метод формування стратегії збуту продукції підприємства / Ю.В. Самойлик // Економіка і управління. – Сімферополь: НАПКС. – 2012. – № 3. – С. 80–85.

178. Самойлик Ю.В. Органічне виробництво овочів, плодів і ягід: тенденції і перспективи розвитку / Ю.В. Самойлик // Вісник ХНАУ. – 2015. – № 5. – С. 115–122.

179. Самойлик Ю.В. Особливості органічного виробництва овочів, плодів і ягід в агроструктурах різного типу / Ю.В. Самойлик // Вісник СНАУ. – 2016. – № 2. – С. 73–79.

180. Сікачина О.В. Агропромисловий розвиток України – криза невикористаних можливостей / О.В. Сікачина // Економіка АПК. – 2011. – № 3. – С. 16–23.

181. Сільське господарство України за 2012 рік: статистичний збірник / Державна служба статистики України; за ред. Н.С. Власенко. – К.: Держаналіт-інформ, 2013. – 386 с.

182. Сільське господарство України за 2013 рік: статистичний збірник / Державна служба статистики України; за ред. Н.С. Власенко. – К.: Держаналіт-інформ, 2014. – 402 с.

183. Сільське господарство України за 2014 рік: статистичний збірник / Державна служба статистики України; за ред. Н.С. Власенко. – К.: Держаналіт-інформ, 2015. – 394 с.

184. Славкова О.П. Ринок органічної продукції та його особливості / О.П. Славкова // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Органічне виробництво і продовольча безпека». – Житомир: Полісся, 2014. – С. 411–416.

185. Сонько С.П. Конструкція зимової теплиці на екологічних принципах / С.П. Сонько, С.Ю. Безпалько. // Збірник тез III Міжвузівської наукової конференції з міжнародною участю. – Умань: Уманський національний університет садівництва, 2012. – С. 78–81.

186. Статистичний бюлетень «Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах» за 2011 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2012. – 88 с.

187. Статистичний бюлетень «Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах» за 2012 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – 88 с.

188. Статистичний бюлетень «Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах» за 2013 рік. – К.: Державна служба статистики України. – 2014. – 88 с.

189. Статистичний бюлетень «Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах» за 2014 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 88 с.

190. Статистичний збірник «Рослинництво України» за 2013 рік. – К.: Державна служба статистики України. – 2014. – 180 с.

191. Статистичний збірник «Сільське господарство України» за 2014 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 374 с.

192. Статистичний щорічник Дніпропетровської області за 2014 рік / за ред. Почиталіної І.В. – Дніпропетровськ: Головне управління статистики у Дніпропетровській області, 2015. – 150 с.

193. Статистичний щорічник України за 2010 рік / Державний комітет статистики України; за ред. О.Г. Осауленко. – К., 2011. – 559 с.

194. Статистичний щорічник України за 2012 рік / Державний комітет статистики України; за ред. О.Г. Осауленко. – К., 2013. – 552 с.

195. Стельмащук А.М. Економічний механізм прискорення інтенсифікації виробництва в АПК / А.М. Стельмащук. – К.: Урожай, 1990. – 160 с.

196. Сус Т.Й. Особливості становлення ринку екологічно чистої продукції в Україні. Страхування ризиків при вирощування екологічно чистої продукції / Т.Й. Сус // Економіка АПК. – 2012. – № 12. – С. 66–71.

197. Тимошенко Н.Е. Підвищення ефективності овочівництва / Н.Е. Тимошенко, А.М. Кострюков. – М.: Россельхозиздат, 1988. – 234 с.

198. Тіравський В.М. Тепличний бізнес [Електронний ресурс] / В.М. Тіравський. – Режим доступу: <http://www.mayak.zp.ua/news/319–analiz–teplichnii–biznes.html>.

199. Томич Г.Р. Дослідження ринку Європейського союзу в області органічного сільського господарства / Г.Р. Томич, М.Р. Джорджевич // Бізнес Інформ. – 2012. – № 10. – С. 125–128.

200. Томпсон А.А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии / А.А. Томпсон, А.Дж. Стрикленд. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 576 с.

201. Ульянченко О.В. Всесвітня мережа Інтернет як канал збуту органічної продукції / О.В. Ульянченко, Р.М. Безус // Економіка АПК. – 2012. – № 4. – С. 35–38.

202. Ульянченко О.В. Підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору України на кластерних засадах / О.В. Ульянченко // Вісник аграрної науки. – 2010. – № 10. – С. 56–59.

203. Харченко Т.В. Перспективи розвитку органічного ринку в Україні / Т.В. Харченко // Економіка АПК. – 2013. – № 9. – С. 37–41.

204. Ходаківська О.В. Енергетичний підхід до розв'язання проблеми екологічного землекористування / О.В. Ходаківська // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 18–24.

205. Чернецький В.М. Завдання овочівництва України та шляхи їх вирішення / В.М. Чернецький, Л.І. Чередниченко. // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. – 2012. – № 36. – С. 155–162.

206. Швейцарсько–український проект «Розвиток органічного ринку в Україні» (2012–2016 рр.) [Електронний ресурс] // Органік Бізнес–довідник України. – 2014. – Режим доступу: http://www.ukraine.fibl.org/fileadmin/documents–ukraine/UKRAINE_ORGANIC_BUSINESS_DIRECTORY_part2.pdf.

207. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: підручник / З.Є. Шершньова. – К.: КНЕУ, 2004. – 699 с.

208. Шестопаль О.М. Відтворення та ефективність продуктивного вико-

ристання плодових і ягідних насаджень / О.М. Шестопаль – К.: Сільгоспосвіта, 1994. – 256 с.

209. Шишка І.Б. Виробництво екологічно чистої продукції сільського господарства в Україні / І.Б. Шишка // Scientific researches and their practical application. Modern state and ways of development. – 2012. – № 2–12. – С. 86–93.

210. Шмагіна В.В. Формування регіональної промислової політики на основі кластерного підходу / В.В. Шмагіна, Ю.О. Ніколаєв // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2010. – № 38. – С. 184–190.

211. Шогенов А.М. Управління якістю сільськогосподарської продукції / А.М. Шогенов // Економіка сільськогосподарських і переробних підприємств. – 2004. – № 4. – С. 13–15.

212. Щербинина Е.В. Внедрение биологического метода / Е.В. Щербинина // Овощеводство. – 2011. – № 10. – С. 54–55.

213. Amelina Iu. Awareness of organic products in Dnepropetrovsk region, Ukraine / Iu. Amelina, R. Bezus // Review of Agricultural and Applied Economics (RAAE). – 2015. – Vol. 18. – P. 19–24.

214. Amelina Iu. Ways of Transition to Organic Production in Agricultural Enterprises of Ukraine / Iu. Amelina // Збірник праць IV Міжнародної науково-методичної конференції «Наука і освіта». – Хмельницький: ХНУ, 2013. – С. 117–119.

215. Economic Performance of Organic Cropping Systems for Vegetables in the Northeast [Електронний ресурс] / S. Chan, B. Caldwell, B. Rickard, C. Mohler // Journal of Agribusiness. – 2011. – Режим доступу: <http://www.hort.cornell.edu/extension/organic/ocs/vege/pdfs/>.

216. Greenhouse Production Systems In Organic Production // Organic Policy Statement, Greenhouse Production Systems. – 2013. – № 205. – 68 p.

217. Illinois Farm Business Results: Cost of Production for Grain [Електронний ресурс] / V. Rubin // Illinois Farm Business Farm Management (FBFM). – 2014. – Режим доступу: <http://web.aces.uiuc.edu/fbfm/results.htm>.

218. Karau K. The economics of organic production / K. Karau // Opportunities in Agriculture: Transition to organic. – 2014. – № 2. – С. 14-17.

219. Kirchmann H. Organic Crop Production: Ambitions and Limitations / H. Kirchmann. // Springer. – 2009. – 244 p.

220. Karvalics L.Z. How to defend the original, multicriteria theories of Information Society? / L.Z. Karvalics // Paper Session: Theorizing the Internet. – Cognition, Communication and Cooperation. – 2010. – № 2. – P. 124–129.

221. Maslow A.H. Motivation and Personality / A.H. Maslow. – New York: Harper & Row, 1954. – 395 p.

222. Montri A. Passive solar greenhouses for year-round production and risk management [Електронний ресурс] / A. Montri // Michigan State University Extension, Department of Horticulture. – Режим доступу: http://msue.anr.msu.edu/news/passive_solar_greenhouses_for_year_round_production_and_risk_management.

223. Moreau C. The French Organic Sector, L'Agence BIO [Електронний ресурс] / C. Moreau // BIOFACH. – 2013. – Режим доступу: http://www.orgprints.org/22345/13/moreau-2013_BiofachODN_french_market_AgenceBio.pdf.

224. Nature Agriculture [Електронний ресурс] // Mokiti Okada Foundation. – Режим доступу: <http://www.fmo.org.br/fmo2/index.html>.

225. Niggli U. Advantages of organic farming: Environment and economical characteristics [Електронний ресурс] / U. Niggli. – II Круглий Стіл країн Східної Європи «Органічне сільське господарство та законодавче забезпечення». – 2008. – Режим доступу: <http://orgprints.org/15019/08/niggli-2009-advantages-0a.pdf>.

226. Organic Directory Online Ukraine. International Federation of Organic Agriculture Movements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ifoam.org/organic_world/directory/Countries/Ukraine-Members.html.

227. Paull J. A Voice for Organics – the First Hundred Years / J. Paull, C. Rachel // Journal of Bio-Dynamics Tasmania. – 2007 – 45 p.

228. Potential Profits from Greenhouse-grown Organic, Strawberries Are Greater than Conventional Greenhouse or Field-grown Strawberries in Florida [Електронний ресурс] / D. Cantliffe, J. Webb, J. Vansickle and other // Horticultural Sciences Department, University of Florida / IFAS. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.hos.ufl.edu/protectedag/pdf/FSHS2008strawberry.pdf>.

229. Principles of organic agriculture. Preamble. IFOAM, Bonn. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.ifoam.org/en/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>.

230. Risk and Risk Management In Organic Agriculture [Электронный ресурс] / Н. James, D. Robert, С. William // View of Organic Farmers. – Режим доступа: <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/28551/1/wp03-03.pdf>.

231. Smith G. Organic Farming on the Prairies [Электронный ресурс] / G. Smith, W. Groenen // Canada, Saskatchewan. – 2000. – Режим доступа: <http://saskorganic.com/content/organic-farming-prairies-2nd-ed>.

232. The World of Organic Agriculture 2013: Key Indicators and Leading Countries [Электронный ресурс]. – FiBL&IFOAM. – 2013. – Режим доступа: <http://www.organic-world.net/fileadmin/documents/yearbook/2013/web-fibl-ifoam-2013-25-34.pdf>.

233. Vasylieva N. Economic and mathematical evaluation of Ukrainian agrarian market by branches / N. Vasylieva, I. Vinichenko, L. Katan // Economic Annals–XXI. – 2015. – № 9–10. – P. 41–44.

234. Willer H., Kilcher L. The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2013 // IFOAM–FiBL. – 2013. – 343 p.

235. Willer, H., Kilcher, L. The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2015 // IFOAM–FiBL. – 2015. – 380 p.